

Generalforsamling og beslutning

© FSRs FORLAG 1983

Fotografisk, mekanisk eller anden form for
gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog

eller dele heraf er ikke tilladt

ifølge gældende dansk lov om ophavsret

Omslag ved Mette Overgaard

Bogen er fotosat med Aldus og trykt hos

Nørhaven Bogtrykkeri a/s, Viborg

Printed in Denmark 1983

ISBN 87-88109-54-2

Forord

Det har med denne bog været min hensigt at forsøge på at give en ajourført samlet fremstilling af generalforsamlingen og dens beslutninger. Af hensyn til værkets omfang har jeg begrænset fremstillingen til aktieselskaber, men der er i relevant omfang draget paralleller til andre selskaber og til foreninger m. v.

Hovedsigtet med bogen er en fastlæggelse af de krav, der skal være opfyldt, for at generalforsamlingens beslutninger bliver fejlfri, både med hensyn til indhold og tilblivelse. Desuden redegøres der for, hvornår en mangel medfører ugyldighed, og hvordan denne fastslås processuelt.

Bogen er skrevet som en licentiatafhandling under Aarhus Universitet. For den inspirerende og tålmodige vejledning, jeg har modtaget fra professor Jørgen Nørgaard, bringer jeg min bedste tak.

Bonusbanken har sikret bogens udbredelse til en større læserkreds. Det vil glæde mig, om brugere af bogen vil meddele mig de erfaringer, der måtte blive indvundet ved bogens anvendelse i praksis, så at dette kan medføre forbedringer i en eventuel senere udgave.

Herning, september 1983.

Erik Werlauff.

Indholdsfortegnelse

I. Indledning

1. Emnevalg	15
2. Afgrænsning af emnet	18
3. Metode og disposition	19

II. Retsudviklingen

1. Før aktieselskabslovene	23
1.1. Træk af den ældre retsudvikling uden for Danmark	23
1.2. De første danske aktieselskaber i 1600- og 1700-tallet	26
1.2.1. Det første ostindiske kompagni	28
1.2.2. Senere udvikling i det ostindiske kompagni	29
1.2.3. Andre selskaber	31
1.3. Træk af udviklingen indtil AL 1917	32
2. Aktieselskabsloven af 1917	33
3. Aktieselskabsloven af 1930	40
4. Reformforslag 1964	47
5. Aktieselskabsloven af 1973	54
6. EF-forskrifter	59
7. Andre reformtanker	62

III. Generalforsamlingen og dens kompetence

1. Generalforsamlingen – begreb og typer	64
1.1. Aktionærernes beslutningsret	64
1.2. Øverste myndighed	66
1.3. Selskabsanliggender	69
1.4. For alle aktionærer	70
1.5. Legalt quorum?	71
1.6. Kun aktionærer	72
1.7. Obligatorisk, ikke-permanent internt organ	74
1.8. Kvalitetskrav og tidsmæssig udstrækning	75
1.9. Selskabets situation	76
1.10. Universal- og specialforsamling	77
1.11. Generalforsamlingssurrogater	79
1.12. Sammenfattende om generalforsamlingsbegrebet	81
1.13. Generalforsamlingstyper	82
1.13.1. Konstituerende generalforsamling	82

1.13.2. Ordinær generalforsamling	82
1.13.3. Ekstraordinær generalforsamling	84
1.14. Internationalt og intertemporalt	85
1.15. Afslutning	88
2. Kompetence i forhold til andre selskabsorganer	89
2.1. Generelt	89
2.2. Suspensivt eller resolutivt beskrevet kompetencedefinition	90
2.3. Eksklusiv bestyrelseskompetence	92
2.4. Ledelsesanliggender	94
2.5. Ekstraordinære dispositioner	97
2.6. Andre tilfælde	100
2.7. Særlige kompetencespørgsmål	103
2.7.1. Kapitalforhøjelse	103
2.7.2. Kapitalnedsættelse	104
2.7.3. Erhvervelse af egne aktier	104
2.7.4. Optagelse af fremmedkapital	105
2.7.4.1. Udbyttegivende gældsbreve	105
2.7.4.2. Konvertible gældsbreve m.v.	106
2.7.5. Regnskabsgodkendelse	107
2.7.6. Resultatdisponering	108
2.7.7. Gaveydelser	109
2.7.8. Vedtægtsændringer	110
2.7.9. Fusion	110
2.7.10. Likvidation	112
2.7.11. Erstatningsansvar	113
3. Særligt om kompetence ved valg	114
3.1. Generelt	114
3.2. Bestyrelse	115
3.3. Repræsentantskab	124
3.4. Direktion	125
3.5. Revisor	126
3.6. Likvidator	129
3.7. Ad hoc valg	131
3.7.1. Dirigent	131
3.7.2. Granskningsmand	133
3.7.3. Vurderingsmand	134
3.7.4. Protokolfører. Udvalg	134
4. Delegation af kompetence.	135
4.1. Generelt	135
4.2. Erhvervelse af egne aktier	137
4.3. Kapitalforhøjelse	138

4.4. Konvertible gældsbreve	88
4.5. Udbyttegivende gældsbreve	88
4.6. Ansvarlig indskudskapital	88
4.7. Kapitalnedsættelse	88
4.8. Regnskabsgodkendelse	88
4.9. Resultatdisponering	88
4.10. Valg	88
4.11. Vedtægtsændringer	88
4.12. Særligt vidtgående dispositioner	88
4.13. Likvidation	88
4.14. Tilbagetagelse af kompetencen	88
5. Kompetence i forhold til selskabsdeltagerne	88
5.1. Indskrænkning af ret til udlodning	88
5.2. Forøgelse af forpligtelser	88
5.3. Omsættelighedsbegrænsning	88
5.4. Indløsningspligt	88
5.5. Forykkelse	88
5.6. Forskydning mellem aktieklasser	88
5.7. Andre situationer	88

IV. Beslutningerne og disses indhold

1. Generalforsamlingsbeslutninger – begreb og typer	88
2. Beslutningsindhold i relation til forskellige indholdsnormer	88
2.1. AL, herunder generalklausulen	88
2.1.1. Generelt om AL	88
2.1.2. Særligt om generalklausulen i AL § 80	88
2.2. Vedtægterne	88
2.3. Andre love end AL	88
2.4. Aftaler, herunder stemmebindingsaftaler	88
2.4.1. Aftaler med selskabet som part	88
2.4.2. Aftaler mellem aktionærer	88
2.4.3. Sammenfatning	88

V. Generelle tilblivelsesnormer for generalforsamlingen

1. Tid	88
2. Sted	88
3. Indkaldelse	88
3.1. Kompetence til indkaldelse	88
3.1.1. Kompetence til at beslutte indkaldelse	88

3.1.2. Kompetence til at iværksætte indkaldelse	269
3.2. Adressater og kommunikationsmåde	272
3.3. Indkaldelsesfrister	279
3.4. Indkaldelsens indhold	283
3.4.1. Aktionærs forslag	284
3.4.2. Indhold i øvrigt	288
3.4.3. Angivelse af forslag i stedet for blot emne	292
3.4.4. Særlige oplysninger til aktionærene	294
4. Adgangsret	297
4.1. Aktionærer	297
4.2. Udelukkelse	302
4.3. Anmeldelse som adgangsbetingelse	303
4.4. Andre end aktionærer	308
4.5. Aktionærrepræsentanter	308
4.5.1. Fuldmægtig	308
4.5.2. Rådgiver	309
4.6. Bestyrelsesmedlemmer	310
4.7. Direktører	311
4.8. Revisorer	312
4.9. Arbejdstagere	313
4.10. Dirigenten	313
4.11. Pressen. Offentligheden	314
4.12. Hjælpepersonel	315
4.13. Granskningsmænd	315
4.14. Gæster	316
4.15. Kreditorer	316
5. Ytringsret	316
5.1. Personel afgrænsning	318
5.1.1. Fuldmægtig	318
5.1.2. Rådgiver	318
5.1.3. Bestyrelsesmedlemmer	319
5.1.4. Direktører	319
5.1.5. Revisorer	319
5.1.6. Dirigenten	320
5.1.7. Granskningsmænd	320
5.1.8. Obligationsejere og andre kreditorer	321
5.1.9. Arbejdstagere	321
5.1.10. Udenforstående	321
5.2. Tematisk og praktisk afgrænsning	322
5.2.1. Emner unddraget debat	322
5.2.2. Talerliste	323

5.2.3. Talerrækkefølge	323
5.2.4. Talerstol	324
5.2.5. Dansk sprog	324
5.2.6. Tematiske begrænsninger	324
5.2.7. Særligt om personvalgsytringer	326
5.2.8. Frit foredrag. Citater	326
5.2.9. Ytringsfrihed	327
5.2.10. God mødeskik	329
5.2.11. Taletidsbegrænsning	329
5.2.12. Svar fra ledelsen	330
5.2.13. Debatafslutning	331
5.2.14. Afskæring af praktiske årsager	332
5.2.15. Ytringspligt?	332
6. Stemmeret	333
6.1. Almindelige regler	333
6.2. Afgivelser fra de almindelige regler	338
6.2.1. Indledning	338
6.2.2. Noteringsfrist	339
6.2.3. Egne aktier	343
6.2.4. Stemmeløse aktier	345
6.2.5. Differentieret stemmevægt	345
6.2.6. Stemmeretsmaksimeringer mv.	348
6.3. Stemmeret udøvet af andre end aktieejere	352
6.3.1. Forbigående adskillelse af stemmeret og aktieret	352
6.3.2. Mere permanent adskillelse	368
7. Protokollering af beslutninger	381

VI. Specielle tilblivelsesnormer for beslutningen

1. Obligatoriske eller fakultative beslutningstemaer	395
2. Dagsordenens bindende karakter	402
3. Beslutningsgrundlaget	413
3.1. Tilvejebringelse uden for generalforsamlingen	414
3.2. På generalforsamlingen	419
3.3. Særlige informationstemaer	436
3.4. Situationer, hvor der er opstillet særlige informationskrav	437
4. Afstemning	439
4.1. Generelt	439
4.2. Specielt om afstemning ved valg	450
4.3. Beslutninger, der træffes ved simpel majoritet	455
4.4. Beslutninger, der træffes ved mindre end simpel majoritet	462

4.5. Beslutninger, der træffes ved mere end simpel majoritet ...	473
4.5.1. Generelt	473
4.5.2. AL § 78	477
4.5.3. AL § 79	481
5. Særlige tilblivelseskrav i vedtægterne	482
6. Habilitet	490
7. Efterfølgende tilblivelseskrav	499
8. Omgørelse	505

VII. Ugyldighed

1. Mangler, der kan medføre ugyldighed	513
1.1. Generelt	513
1.2. Stiftelsen	517
1.3. Fusion	517
1.4. Kompetence	517
1.5. Indhold	518
1.6. Tilblivelse	528
1.6.1. Generalforsamlingstidspunkt	529
1.6.2. Sted	529
1.6.3. Indkaldelsesforskrifter	529
1.6.4. Overskridelse af dirigentens ordensbeføjelser	530
1.6.5. Anmeldelsesfrist	531
1.6.6. Afvisning af aktionærer	531
1.6.7. Ytringsret	532
1.6.8. Stemmeret, stemmевægt	532
1.6.9. Fuldmægtig, fuldmagter	533
1.6.10. Protokollering	534
1.6.11. Dirigent	534
1.6.12. Obligatorisk emne	534
1.6.13. Dagsorden	535
1.6.14. Beslutningsgrundlag	535
1.6.15. Afstemning	537
1.6.16. Vildfarelse. Aftaleloven	538
1.6.17. Valg af inhabil	541
1.6.18. Stemmelighed	541
1.6.19. Kan udøvelse af minoritetsbeføjelser rammes af ugyldighed?	542
1.6.20. Tilsidesættelse af minoritetsbeføjelser	543
1.6.21. Ikke opnået fornøden majoritet	543
1.6.22. Stemmer afgivet af inhabile	543

1.6.23. Efterfølgende tilblivelseskrav	544
2. Generelle mangler ved generalforsamlingen contra specielle mangler ved beslutningen	544
3. Væsentlighed og kausalitet	547
4. Reparable eller irreparable mangler	560
5. Ugyldighed eller uvirksomhed	564
6. Nullitet eller anfægtelighed	566
7. Særlige betingelser for påberåbelse af ugyldighed	573

VIII. Andre retsfølger end ugyldighed ved mangelfulde beslutninger

1. Erstatning	582
2. Indløsning	590
3. Straf	593
4. Opløsning	594
5. Andre retsfølger	598
5.1. Registreringsnægtelse	598
5.2. »Naturalopfyldelse«	599
5.3. Reparation	602
5.4. Ny generalforsamling	602
5.5. Anderkendelsessøgsmål	604
5.6. Gennemtvungelse af likvidatorvalg m.v.	604
5.7. Tvangsbøde	604

IX. Beslutningsprøvelse før generalforsamlingen

1. Ledelsen	605
2. Administrative myndigheder	606
3. Domstolene	608
3.1. Fogedret	608
3.2. Ordinære domstole	610

X. Beslutningsprøvelse under generalforsamlingen

1. Dirigenten	612
2. Forsamlingen	618
3. Ledelsen	621

XI. Beslutningsprøvelse efter generalforsamlingen

1. En ny generalforsamling	623
----------------------------------	-----

I. Indledning

2. Ledelsen	624
3. Administrative myndigheder	629
3.1. Overregistrator	629
3.2. Andre administrative myndigheder	632
4. Domstolene	634
4.1. Generelt. Tillades voldgift?	634
4.2. Fogedforbud	641

XII. Særligt om efterfølgende domstolsprøvelse

1. Værneting mv.	643
1.1. Stedlig kompetence	643
1.2. International kompetence	644
1.3. Saglig kompetence	645
1.4. Erstatningssag	645
1.5. Registreringsnægtelse	646
2. Frister	646
3. Parter	652
3.1. Sagsøger	652
3.1.1. Aktionærer	652
3.1.2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører	654
3.1.3. Revisor	655
3.1.4. Arbejdstagere	655
3.1.5. Tredjemand	655
3.1.6. Likvidator	655
3.1.7. »Retlig interesse« – hvor længe?	656
3.1.8. Selskabet som sagsøger	656
3.2. Sagsøgte	657
3.3. Intervention og litis denuntiation	659
4. Påstande	659
5. Sagsomkostninger	662
6. Retskraft	663
SAMMENFATNING. Nogle retspolitiske overvejelser	668
Résumé en français	679
Deutschsprachige Zusammenfassung	691
LITTERATURFORTEGNELSE	703
FORKORTELSER	706
STIKORDSREGISTER	708
DOMSREGISTER	718
PARAGRAFNØGLE – AL og ApL af 1973	721

1. Emnevalg

De fleste aktieretlige fremstillinger beskæftiger sig relativt kortfattet med reglerne om generalforsamlingens beslutninger og med anfægtelse af retsstridige beslutninger.

Krenchel og Kobbernagel beskæftiger sig kortfattet med tilblivelsesforskrifterne. *Nials* værk fra 1934: »Om klanderbara og ogiltiga bolagsstämmobeslut« giver en samlet fremstilling af anfægtelsesmulighederne, men ser det som sin hovedopgave at trække grænsen mellem anfægtelighed og nullitet¹. I øvrigt stemmer *Nials* værk ikke længere på alle punkter med den gældende retsopfattelse².

Reglernes betydning for den selskabsretlige hverdag aflæses ikke af det antal generalforsamlinger, hvis afgørelser indbringes for domstolene. Betydningen ligger i den regulerende og præventive effekt for de tusinder af generalforsamlinger, der afvikles hvert år. Ved begyndelsen af 1981 var der i Danmark 19.917 aktieselskaber, hvoraf dog 3.909 var i likvidation eller under konkurs³. Regnes der med én ordinær generalforsamling for hvert »levende aktieselskab« samt nu og da en ekstraordinær generalforsamling, bliver der unægtelig tale om et anseligt antal generalforsamlinger hvert år.

Gomard fremhæver⁴, at den økonomiske virksomhed for en væsentlig del udøves gennem aktieselskaber, at der i hvert fald indtil videre er enighed om det ønskelige i, at disse selskaber trives, og at selskabsretten skal virke som olie og ikke som sand i maskineriet. Reglerne om generalforsamlingen skal i denne forbindelse ikke virke som en klods om benet på selskabsdeltagere og ledelse, men skal (formelt) sikre, at generalforsam-

1. Jfr. *Nial* s. 5 f.

2. Jfr. bemærkningerne herom i SOU 1971:15 s. 246.

3. Statistisk årbog 1982, tabel 241, s. 279.

4. J 1969.353.